

การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของ
เทศบาลตำบลเมืองสงวณ อำเภอเมืองสงวณ จังหวัดร้อยเอ็ด*

APPLYING THE PRINCIPLE OF FOUR PATHS TO ACCOMPLISHMENT TO PROMOTE
PEOPLE'S PARTICIPATION IN OPERATION OF MUNICIPALITY OF MUEANG SUANG
SUBDISTRICT, MUEANG SUANG DISTRICT, ROI ET PROVINCE

สัญญา วาสูที¹, พระครูกิตติวรารท²

Sanya Vasutee¹, Phrakhrukitiwarathon²

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด^{1,2}

Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus, Thailand.^{1,2}

Email : nadeearvasutee@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลเมืองสงวณ อำเภอเมืองสงวณ จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลเมืองสงวณ จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลเมืองสงวณ อำเภอเมืองสงวณ จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเทศบาลตำบลเมืองสงวณ อำเภอเมืองสงวณ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 370 คน และผู้ให้สัมภาษณ์ 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ t-test (Independent Samples) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – Way ANOVA) โดยใช้สถิติ F-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลเมืองสงวณ อำเภอเมืองสงวณ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลเมืองสงวณ อำเภอเมืองสงวณ จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลเมืองสงวณ (1) ด้านการตัดสินใจ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาต่างๆ ในหมู่บ้านและมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเสนอโครงการแผนงานกิจกรรมต่างๆ (2) ด้านการวางแผนการบริหารงาน ผู้บริหารเทศบาลตำบลควรร่วมช่วยเหลือด้านทรัพยากร และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามแผนงานหรือโครงการต่างๆ (3) ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วม

ร่วมในการได้รับค่าตอบแทนหรือเงินรางวัล เกียรติยศชื่อเสียง รวมถึงได้ไปทัศนศึกษาดูงานในสถานที่ต่างๆ ในโครงการที่เทศบาลจัดขึ้น และมีส่วนร่วมในเส้นทางจราจรที่เทศบาลได้จัดทำ ตลอดถึงการจัดสรรพื้นที่พักผ่อนด้านสุขภาพ (4) ด้านการติดตามและประเมินผล ควรให้ประชาชนได้ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของเทศบาล รับทราบรายละเอียดของแต่ละกิจกรรม และร่วมควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนการบริหารงานของเทศบาล ให้มีความโปร่งใสตรวจสอบได้ เพื่อมุ่งพัฒนาการดำเนินงานตรงตามวัตถุประสงค์

คำสำคัญ : 1. การประยุกต์ 2. หลักอิทธิบาท 4 3. การมีส่วนร่วมของประชาชน 4. การปฏิบัติงาน

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study applying the principle of Four Paths to Accomplishment to promote people's participation in operation of municipality of Mueang Suang sub-district, Mueang Suang district, Roi Et province, 2) to compare applying the principle of Four Paths to Accomplishment to promote people's participation in operation of municipality of Mueang Suang sub-district as mentioned, classified by sex, education, and occupation and 3) to suggest the guidelines for applying the principle of Four Paths to Accomplishment to promote people's participation in operation of municipality as mentioned. The samples were 370 members of population in municipality of Mueang Suang sub-district. The instrument used for data collection was questionnaire and Interview form. The statistics used for the data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation, together with t-test and F-test to test the hypothesis.

The research results were as follows: 1) Applying the principle of Four Paths to Accomplishment to promote people's participation in operation of municipality of Mueang Suang sub-district, Mueang Suang district, Roi Et province was in an overall aspect found to be at a high level. 2) The comparison of opinions of the samples about the issue in mention, classified by sex, education, and occupation, was in both overall and individual dimensions was found to show no difference. 3) The guidelines for applying the principle of Four Paths to Accomplishment to promote people's participation in operation of municipality of Mueang Suang sub-district, Mueang Suang district, Roi Et province were (1) Decision making should allow the public to participate in proposing various problems. in the village and participate in decision-making in proposing projects, plans, activities. (2) Management planning sub-district municipal administrators should help with resources. and suggestions for the implementation of various plans or projects. (3) Co-benefit the public should be involved in receiving compensation or rewards. reputation Including going on field trips to see work in

various places in projects organized by the municipality and participate in the traffic routes that the municipality has prepared. as well as the allocation of health rest areas. (4) monitoring and evaluation the public should be able to follow up and evaluate the performance of the municipality, get to know the details of each activity and jointly control and inspect the operation according to the municipality's management plan to be transparent and verifiable to focus on developing operations that meet the objectives.

Keywords : 1. Applying 2. Principle of Four Paths to Accomplishment 3. Promote people's participation 4. Operation

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีลักษณะการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน ซึ่งมีการยึดหลักของการกระจายอำนาจในการปกครอง (Self-Government) หรือที่เรียกว่าการปกครองท้องถิ่น (Local Government) เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองได้อย่างแท้จริง การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหลักสากลที่นานาอารยประเทศให้ความสำคัญและเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสนใจเพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาลที่รัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมรับรู้ร่วมคิดร่วมตัดสินใจเพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของภาครัฐให้ดีขึ้น (วัชรวิชัย ศรีวิชัย, 2553)

อนุสนธิจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 10 แนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนกำหนดให้รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนดังต่อไปนี้ 1) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น 2) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมืองการวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ 3) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลายหรือรูปแบบอื่น 4) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมืองและจัดให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชนรวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่ 5) ส่งเสริมและให้การศึกษาแก่ประชาชนที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขรวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริตและเที่ยงธรรม (มาตรา 87 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550) แสดงให้เห็นว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มีเจตนารมณ์อย่างจะเห็นการเมืองไทยเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์

แบบมากขึ้นมีการถ่วงดุลและคานอำนาจมีการตรวจสอบอำนาจซึ่งกันและกันโดยการเมืองจะต้องมีให้อยู่ในความรับผิดชอบของบุคคลกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดหรือฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดโดยเฉพาะหากแต่จะต้องเป็นการเมืองของประชาชนส่วนใหญ่ซึ่งการที่จะบรรลุถึงวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ดังกล่าวได้ระบบการเมืองจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนส่วนใหญ่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีส่วนร่วมในการติดตามข้อมูลข่าวสารมีส่วนร่วมในการผลักดันนโยบายและน่านโยบายไปสู่การปฏิบัติรวมทั้งมีส่วนร่วมในการควบคุมกำกับและติดตามประเมินผลเป็นต้น (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2548)

การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการบริหารจัดการบ้านเมืองของรัฐในระบบประชาธิปไตยโดยมุ่งลดบทบาทของรัฐส่วนกลาง (Decentralize) ลงเหลือภารกิจหลักเท่าที่จำเป็นต้องทำเท่าที่จำเป็นและให้ประชาชนได้มีส่วนในการบริหารงานชุมชนท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของประชาชนมากขึ้นซึ่งเหตุผลการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญก็เพื่อให้การดำเนินงานของรัฐมีประสิทธิภาพมากขึ้นลดขั้นตอนการดำเนินการอันเนื่องจากการล่าช้าในการตัดสินใจจากส่วนกลางโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนร่วมแสดงความคิดเห็นร่วมดำเนินการตลอดจนร่วมตรวจสอบการทำงานของภาครัฐเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริงและเพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจจึงส่งเสริมให้การพัฒนาส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทั้งการเมือง เศรษฐกิจและสังคม (สิริพัฒน์ ลาภจิตร, 2550)

การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบของเทศบาลมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตลอดมาเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของแต่ละช่วงเวลาซึ่งปัญหาและอุปสรรคหลายประการที่ทำให้การปกครองท้องถิ่นไม่สามารถอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนได้อย่างเต็มที่ตามวัตถุประสงค์ในการปกครองประเทศ โดยเฉพาะวัตถุประสงค์หลักในการปกครองท้องถิ่นคือ การให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเมืองการปกครอง โดยมีตัวแทนของประชาชนในรูปของกรรมการชุมชนที่ทำหน้าที่แทนประชาชนในการบริหาร เทศบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542 ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีไว้ 6 ประการคือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า “หลักธรรมาภิบาล” หรืออาจเรียกได้ว่า “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหลักธรรมรัฐซึ่งเรารู้จักกันในนาม “Good Governance” ซึ่งหมายถึงการปกครองที่เป็นธรรมนั้นไม่ใช่แนวความคิดใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคมแต่เป็นการสะสมความรู้ที่เป็นวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมของมวลมนุษยชาติเป็นพันๆ ปีซึ่งเป็นหลักการเพื่อการอยู่ร่วมกันในบ้านเมืองและสังคมอย่างมีความสงบสุขสามารถประสานประโยชน์และคลี่คลายปัญหาข้อขัดแย้งโดยสันติวิธีและพัฒนาสังคมให้มีความยั่งยืนการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลซึ่งประกอบด้วยหลัก 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า (พระปิยวัฒน์ ปิยสีโล (จักร์แต), 2554) ซึ่งผู้นำก็มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมของประชาชน สอดคล้องกับ จิราภรณ์ ผันสว่าง (2562) ที่สรุปว่า นักบริหารมืออาชีพจะบริหารอย่างเป็นธรรมได้จะต้องมีการ สร้างธรรมาภิบาลซึ่งเป็นการสร้างสำนึกที่ดีในการบริหารงานและการทำงานในองค์กรพร้อมกับการ จัดระบบที่สนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในองค์กรนั้น ๆ ด้วย

เทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อีกรูปแบบหนึ่งที่มีหน้าที่ในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขของประชาชนในท้องถิ่น และพัฒนาท้องถิ่นให้น่าอยู่เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด มีคุณภาพชีวิตที่ดีมีความมั่นคงความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน ซึ่งปัจจัยสำคัญยิ่งต่อการบรรลุผลสำเร็จต่างๆ ก็คือความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่ายอันได้แก่ความร่วมมือภายในหน่วยงานของเทศบาลหน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชนและโดยเฉพาะอย่างยิ่งความร่วมมือจากประชาชน ที่ได้มีส่วนร่วมคิดร่วมวางแผนร่วมดำเนินการร่วมตรวจสอบและป้องกันการทุจริตประพฤติดมิชอบซึ่งเป็นพลังความร่วมมือของทุกฝ่ายจะนำไปสู่การปฏิรูปให้เกิดระบบการบริหารจัดการที่ดี แน่แน่นอนที่สุดว่าการบริหารงานของเทศบาลทุกที่ที่ต้องมีปัญหาในองค์กรทุกองค์กร อาทิ เช่น ปัญหาขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญไม่เพียงพอต่อหน่วยงาน ปัญหาที่มีข้อจำกัดในด้านงบประมาณต่อการบริหารงานในการจัดซื้อจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในหน่วยงาน และปัญหาในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาล (เทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด, 2563) เป็นต้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะหลักของการมีส่วนร่วม เพราะการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลเป็นการแสดงให้เห็นถึงการยอมรับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ การมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับท้องถิ่นทำให้การบริหารงานของเทศบาลสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึงเพราะประชาชนรู้สภาพปัญหาและความต้องการของตนเองได้ดีที่สุด ซึ่งในทางพระพุทธศาสนา พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (2544) ได้กล่าวถึงหลักความสำเร็จ หรือการปฏิบัติธรรมตามหลักธรรมที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในกิจการนั้น เรียกว่า อิทธิบาท (ธรรมให้ถึงความสำเร็จ) ซึ่งมี 4 ข้อ คือ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษาที่กล่าวถึงหลักธรรมที่ควรนำมาปฏิบัติในการให้บริการประชาชน อาทิเช่น สุทธิ ทองประดิษฐ์ (2533) กล่าวถึงหลักธรรมในการครองงาน ได้แก่ อิทธิบาท 4 ซึ่งสอดคล้องกับ ปราชญา กล้าผจญ และสมศักดิ์ คงเที่ยง (2544) ซึ่งกล่าวถึงหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับหลักการบริหาร ได้แก่ อิทธิบาท 4 ประกอบด้วย ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา ซึ่งจากจุดเน้นของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประกอบกับแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปเป็นแนวคิดได้ว่าหากประชาชนและผู้ให้บริการประชาชนในเทศบาลตำบล นำหลักธรรมอิทธิบาท 4 มาใช้ในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ ก็จะทำให้งานต่างๆ ประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการมีส่วนร่วมสำหรับผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องสำหรับนำไปวางแผนกำหนดนโยบายการบริหารในด้านต่างๆ ภายในองค์กร ให้มีความสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลและสามารถเป็นหลักการเพื่อการอยู่ร่วมกันในบ้านเมืองและสังคมอย่างมีความสุขได้เป็นอย่างดี

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ดแตกต่างกัน

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

4.1 เทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ได้สารสนเทศเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาท 4 และได้แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาท 4

4.2 เทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถนำผลการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาท 4 ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการมีส่วนร่วมสำหรับผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องสำหรับนำไปวางแผนกำหนดนโยบายการบริหารในด้านต่างๆ ภายในองค์กรให้มีความสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลและสามารถเป็นหลักการเพื่อการอยู่ร่วมกันในบ้านเมืองและสังคมอย่างมีความสุขได้เป็นอย่างดี

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 370 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารเทศบาลตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีการบริหารจัดการที่เป็นเลิศ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มีลักษณะดังนี้ สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดโดยให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดของการศึกษาค้นคว้า แล้วนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ และให้คำแนะนำเกี่ยวกับหลักในการสร้างแบบสอบถามที่ดี ข้อคำถามต้องเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับจุดประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้และให้ครอบคลุม ข้อความหรือภาษาที่ใช้ต้องชัดเจน เข้าใจง่าย ไม่กำกวมและไม่ความซับซ้อน แล้วนำไป

แก้ไขปรับปรุง นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิด และนิยามศัพท์เฉพาะ เสนอผู้เชี่ยวชาญประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 3 ท่าน นำแบบสอบถามที่ทำการปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้ายตามข้อเสนอแนะ ไปทดลองใช้ (Try-out) กับ ประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ความเที่ยงตรงของเนื้อหาเท่ากับ 0.67 - 1.00 เชื่อมั่น เท่ากับ 0.98 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลศึกษาขั้นตอนดังนี้ ผู้วิจัยขอหนังสือจากสำนักงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด นำเรียนนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลเมืองสรวง กลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป สถิติที่ใช้ใน วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ทดสอบ สมมติฐาน ได้แก่การทดสอบค่าที (t-test) และค่าการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (F-test) ถ้า พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วย วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method)

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลัก อิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ใน ระดับ มาก ทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ รองลงมาคือ ด้านการติดตามและประเมินผล ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการวางแผนการบริหารงาน ตามลำดับ และเมื่อแยกออกเป็นรายด้านพบว่า

1) ด้านการตัดสินใจ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลัก อิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลเมืองสรวง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาต่างๆ ในหมู่บ้านหรือชุมชนเพื่อจัดลำดับความสำคัญของการแก้ไขปัญหาในชุมชนร่วมกับเทศบาล รองลงมา เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในหมู่บ้านท่านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ท่านมีใจรักในการในการที่จะร่วมจัดกิจกรรมหรือโครงการ ต่างๆ ร่วมกับเทศบาล ตามลำดับ

2) ด้านการวางแผนการบริหารงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการ ประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของเทศบาล ตำบลเมืองสรวง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านเป็นตัวแทนในการประชาสัมพันธ์ในชุมชนร่วมกับเทศบาล รองลงมา ท่านมี ส่วนร่วมในการประชุมเมื่อมีการบริหารงานด้านกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ กับเทศบาล ส่วนค่าเฉลี่ย ต่ำสุดคือ ท่านมีการพิจารณาใคร่ครวญต่อการวางแผนการดำเนินงานของเทศบาลเพื่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน ตามลำดับ

3) ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลเมืองสรวง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เทศบาลมีการจัดสรรพื้นที่พักผ่อนให้กับประชาชนและส่งเสริมด้านกีฬาในหมู่บ้านของท่าน รองลงมา ท่านมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ทางด้านวัสดุ เช่น ค่าตอบแทนหรือเงินรางวัลจากเทศบาล ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ท่านได้รับความสะดวกสบายในเส้นทางจราจรที่เทศบาลได้ปรับปรุงตามลำดับ

4) ด้านการติดตามและประเมินผล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลเมืองสรวง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านได้เข้าร่วมติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของเทศบาล รองลงมา ท่านได้เข้าร่วมควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนการบริหารของเทศบาล ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ท่านมีส่วนร่วมในการนำผลการดำเนินงานไปพัฒนาชุมชนและสังคม ตามลำดับ

6.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา อาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่าง

6.3 ข้อคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วย ด้านการตัดสินใจ 1) ผู้บริหารเทศบาลตำบลมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาต่างๆ ในหมู่บ้านเพื่อจัดลำดับความสำคัญของแก้ไขปัญหามหาชน 2) มีส่วนร่วมในการจัดทำกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ เช่น งานกีฬา งานบุญประเพณี เป็นต้น 3) มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้านเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในหมู่บ้าน และ 4) มีส่วนร่วมตัดสินใจในการเสนอโครงการแผนงานกิจกรรมต่างๆ ด้านการวางแผนการบริหารงาน 1) ผู้บริหารเทศบาลตำบลได้ร่วมช่วยเหลือด้านทรัพยากร ร่วมออกวัสดุ ร่วมออกแรง 2) ร่วมให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน 3) เป็นตัวแทนประชาสัมพันธ์ในชุมชน 4) มีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการต่างๆ ตลอดจนมีส่วนร่วมในการประชุมกับเทศบาลเมื่อมีการบริหารงานด้านกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ 1) การร่วมรับผลประโยชน์ทางด้านวัสดุ เช่น ค่าตอบแทนหรือเงินรางวัลรับผลประโยชน์ทางด้านสังคม เช่น เกียรติยศชื่อเสียง หรือรับประโยชน์ส่วนบุคคล เช่น ได้ไปทัศนศึกษาดูงานในสถานที่ต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการรับงานจ้างเหมา จัดซื้อวัสดุในโครงการที่เทศบาลจัดขึ้น 2) ประชาชนได้รับความสะดวกสบายในเส้นทางจราจรที่เทศบาลได้ปรับปรุง ตลอดจนการจัดสรรพื้นที่พักผ่อนให้กับประชาชนและ 3) ส่งเสริมด้านกีฬาในหมู่บ้าน ด้านการติดตามและประเมินผล โดยผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) การที่ประชาชนเข้าร่วมติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของเทศบาล 2) รับทราบรายละเอียดของแต่ละกิจกรรม และ 3) ร่วมควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงาน

ตามแผนการบริหารของเทศบาล เช่น ตรวจสอบด้านการเงิน การติดตามความชัดเจนของการบริหารงานของเทศบาลมีความโปร่งใสตรวจสอบได้ เพื่อมุ่งพัฒนาการดำเนินงานตรงตามวัตถุประสงค์

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยเสนอการอภิปรายผลเฉพาะประเด็นสำคัญ ดังนี้

7.1 การวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นัชชา ทิพนเตร (2565) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนและรูปแบบการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการ พัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

7.2 การเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ

1) ประชาชนจำแนกตามเพศ มีความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่าง ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระธวัชชัย สนธิธมโม (วรรณนาวัน) (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว โดยภาพรวมไม่แตกต่าง จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย แสดงให้เห็นว่าเพศไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

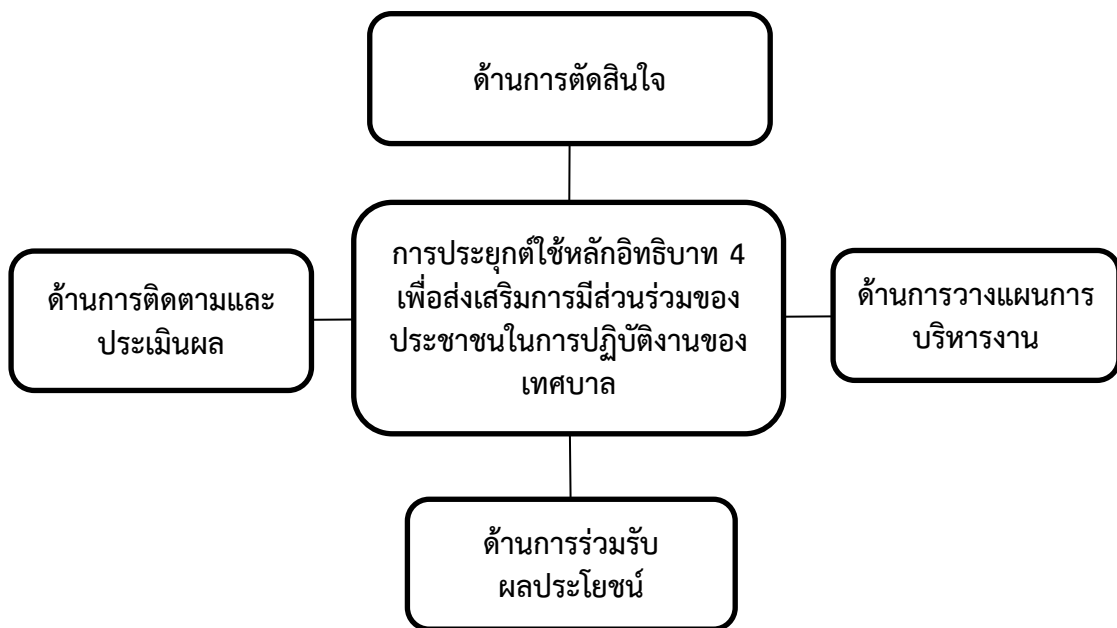
2) ประชาชนจำแนกตามระดับการศึกษา มีความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่าง ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระธวัชชัย สนธิธมโม (วรรณนาวัน) (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย แสดงให้เห็นว่า ระดับการศึกษาไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

3) ประชาชนจำแนกตามอาชีพ มีความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่าง ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระธวัชชัย สนธิธมโม (วรรณนาวัน) (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีการมีส่วนร่วมในการ

พัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย แสดงให้เห็นว่าอาชีพมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

8. องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถนำมาสรุปองค์ความรู้ได้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของเทศบาล

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1.1 เทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ควรมีการพัฒนาในส่วนของการทำงานที่มุ่งการมีส่วนร่วมของประชาชน

9.1.2 เทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด บริหารงานควรเน้นในเรื่องการวางแผนการบริหารงานและการร่วมรับผลประโยชน์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

9.2.1 ควรประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาท 4 และหลักธรรมอื่นได้

9.2.2 ควรนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการมีส่วนร่วมสำหรับผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องสำหรับนำไปวางแผนกำหนดนโยบายการบริหารในด้านต่างๆ ภายในองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนอื่นได้

9.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

9.3.1 ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาท 4 ในด้านอื่นๆ และของเทศบาลตำบลอื่นๆ

9.3.2 ควรมีการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด

10. เอกสารอ้างอิง

- จิราภรณ์ ผันสว่าง. (2562). **ผู้นำกับการเป็นนักบริหารการศึกษามืออาชีพ**. มหาสารคาม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด. (2563). **การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาลเมืองสรวงประจำปี 2563**. ร้อยเอ็ด : เทศบาลตำบลเมืองสรวง.
- นัชชา ทิพนตร. (2565). การมีส่วนร่วมของประชาชนและรูปแบบการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล จังหวัดนครราชสีมา. **วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์**. 9(8). 395-413.
- ปราชญา กล้าผจญ และสมศักดิ์ คงเที่ยง. (2544). **หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2544). **พุทธธรรม (ฉบับเดิม)**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร : ดวงแก้ว.
- พระธวัชชัย สนธิธมโม (วรรณนาวิน). (2561). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระปิยวัฒน์ ปิยสีโล (จักร์แต). (2554). **การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วัชรีย์ ศรีวิชัย. (2553). **การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลในอำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2548). **รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- สิริพัฒน์ ลากจิตร. (2550). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุทธิ ทองประดิษฐ์. (2533). **ทฤษฎีการบริหาร**. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.

Krejcie & Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**. 30(3). 607–610.

10. คำขอบคุณ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเนื่องจากบุคคลหลายฝ่ายที่ได้ช่วยเหลือในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นสถาบันที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ด้านการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์ ในระดับปริญญาโท ขอกราบขอบพระคุณ พระครูกิตติวรารท, ผศ.ดร. อาจารย์ที่ปรึกษา คณะกรรมการสอบ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย ผู้บริหาร บุคลากรและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด เจ้าหน้าที่คณะสังคมศาสตร์ เพื่อนักศึกษาระดับปริญญาโท ตลอดจน นายอำพร เงามาม นางบรรจง เงามาม และญาติมิตรทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้